LENIN

AZ EURÓPAI EGYESÜLT ÁLLAMOK JELSZAVÁRÓL

SZIKRA

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

LENIN

AZ EURÓPAI EGYESÜLT ÁLLAMOK JELSZAVÁRÓL

SZIKRA

BUDAPEST 1952

Az orosz eredeti címe:

В. И. ЛЕНИН

О ЛОЗУНГЕ СОЕДИНЕННЫХ ШТАТОВ ЕВРОПЫ

Először a „Szocial-Demokrat“ 44. számában
jelent meg 1915 augusztus 23-án.

Felelős kiadó a Szikra Könyvkiadó vezérigazgatója

A „Szocial-Demokrat" 40. számában közöltük, hogy pártunk külföldi szekcióinak konferenciája úgy határozott, hogy az „Európai Egyesült Államok" jelszavának kérdésében egyelőre nem foglal állást, mert előbb meg kell vitatni a sajtóban a kérdés *gazdasági* oldalát*.

Konferenciánkon ennek a kérdésnek a vitája egyoldalúan politikai jelleget öltött. Ezt részben talán az idézte elő, hogy a Központi Bizottság kiáltványában ezt a jelszót kifejezetten mint politikai jelszót fogalmazták meg („a legközelebbi *politikai* jelszó..." — mondja a kiáltvány), és emellett nemcsak hogy a köztársasági Európai Egyesült Államok jelszavát adtuk ki, hanem külön még azt is hangsúlyoztuk, hogy „a német, osztrák és orosz monarchia forradalmi megdöntése nélkül" ez a jelszó értelmetlen és hazug.

A kérdés ilymódon való feltevését a szóbanforgó jelszó politikai értékelésének *keretein belül* ellenezni — például abból a szempontból, hogy ez a jelszó elhomályosítja vagy gyengíti stb. a szocialista forradalom jelszavát — teljesen helytelen. Igazán demokratikus irányban végrehajtott politikai reformok, s annál inkább politikai forradalmak, semmiesetre, soha, semilyen körülmények között sem homályosíthatják el, gyengíthetik a szocialista forradalom jel-

---

* Lásd *Lenin* Művei. 21. köt. Szikra 1951. 150. old.

szavát. Ellenkezőleg, mindig közelebb hozzák ezt a forradalmat, kiszélesítik számára az alapot, a kispolgárságnak és a félproletár tömegeknek újabb rétegeit vonják be a szocialista harcba. Másfelől viszont, politikai forradalmak elkerülhetetlenek a szocialista forradalom során, amelyet nem szabad egyszeri aktusnak tekinteni, hanem úgy kell felfogni, mint viharos politikai és gazdasági megrázkódtatások, a legélesebb osztályharc, a polgárháború, forradalmak és ellenforradalmak korszakát.

De ha a köztársasági Európai Egyesült Államok jelszava, összekapcsolva Európa három legreakciósabb monarchiájának, elsősorban az orosznak, forradalmi megdöntésével, mint politikai jelszó teljesen megtámadhatatlan is, fennmarad még az az igen fontos kérdés, hogy mi e jelszó gazdasági tartalma és jelentősége. Az imperializmus gazdasági feltételei szempontjából, vagyis az „élenjáró" és „civilizált" gyarmati hatalmak tőkekivitelének és a világ általuk való felosztásának szempontjából az Európai Egyesült Államok, a kapitalizmus fennállása mellett, vagy lehetetlen vagy reakciós.

A tőke nemzetközivé és monopolistává lett. A világ fel van osztva egy maroknyi nagyhatalom között, azaz olyan államok között, amelyek a nemzetek nagyszabású kifosztásában és elnyomásában a legnagyobb eredményeket érték el. Európa négy nagyhatalmának: Angliának, Franciaországnak, Oroszországnak és Németországnak — amelyek lakossága együttvéve 250—300 millió, területe pedig körülbelül 7 millió négyzetkilométer — *majdnem félmilliárd* (494,5 millió) lelket számláló gyarmatai vannak, e gyarmatok területe pedig 64,6 millió négyzetkilométer, vagyis a földkerekségnek majdnem fele (az egész föld területe a sarkvidék nélkül 133 millió négyzetkilométer). Vegyük hozzá még a három ázsiai államot: Kínát, Törökországot, Perzsiát, amelyeket a „felszabadító" háborút viselő

rablók, vagyis: Japán, Oroszország, Anglia és Franciaország most darabokra tépnek. Ebben a három ázsiai államban, amelyeket félgyarmatoknak lehet nevezni (valójában ezek most kilenctizedrészben gyarmatok), a lakosság száma 360 millió, területük pedig 14,5 millió négyzetkilométer (vagyis majdnem másfélszer akkora, mint egész Európa területe).

Továbbá, Anglia, Franciaország és Németország legalább 70 milliárd rubelnyi tőkét helyezett el a külföldön. E csinos kis összeg után járó „jogos" jövedelmecskét — évenként több mint 3 milliárd rubelnyi jövedelmecskét — biztosítani hivatottak a milliomosok kormányoknak nevezett nemzeti bizottságai, amelyek hadsereggel és hadiflottával rendelkeznek, és a gyarmatokon és félgyarmatokon „Milliárd úr" fiacskáit és fivéreit beültetik alkirályoknak, konzuloknak, nagyköveteknek, minden rangú és rendű hivatalnoknak, papoknak és más piócáknak.

Így van megszervezve, a kapitalizmus legmagasabb fejlettségének korszakában, a föld majdnem 1 milliárdnyi lakosságának a nagyhatalmak maroknyi csoportja által való kifosztása. És a kapitalizmusban másmilyen szervezet nem is lehetséges. Lemondani a gyarmatokról, a „befolyási övezetekről", a tőkekivitelről? Aki erre gondol, az lesüllyedt annak a papocskának a színvonalára, aki vasárnaponként a kereszténység magasztosságáról prédikál a gazdagoknak és azt tanácsolja nekik, hogy adjanak a szegényeknek... ha nem is néhány milliárdot, hát legalább néhányszáz rubelt évenként.

Európai Egyesült Államok a kapitalizmus fennállása mellett — ez egyértelmű a gyarmatok felosztására vonatkozó megegyezéssel. A kapitalizmusban azonban az osztozkodásnak nem lehet más alapja, más elve, mint az erő. A milliárdos a tőkés ország „nemzeti jövedelmét" nem oszthatja meg senkivel másként, mint arányosan: a „tőke arányában" (emellett még

ráadással, úgyhogy a legnagyobb tőke többet kapjon, mint amennyi megilleti). A kapitalizmus a termelési eszközök magántulajdona és a termelés anarchiája. Aki ilyen alapon a jövedelem „igazságos" felosztását hirdeti, az proudhonista, bárgyú kispolgár és filiszter. Nem lehet osztozkodni másként, csak az „erő arányában". Az erő azonban a gazdasági fejlődéssel együtt változik. 1871 után Németország mintegy háromszortanégyszerte gyorsabban erősödött, mint Anglia és Franciaország, Japán — tízszerte gyorsabban, mint Oroszország. A kapitalista államok valóságos erejének mérésére nincs és nem is lehet más eszköz, mint a háború. A háború nem mond ellent a magántulajdon alapelveinek, hanem ezeknek az alapelveknek közvetlen és elkerülhetetlen fejleménye. A kapitalizmusban lehetetlen az egyes gazdaságok és az egyes államok gazdasági fejlődésének egyenletes növekedése. A kapitalizmusban, időnként, a megzavart egyensúly helyreállítására nincs más eszköz, mint a válságok az iparban, a háborúk a politikában.

Természetesen *ideiglenes* megegyezések a kapitalisták és a hatalmak között lehetségesek. Ebben az értelemben az Európai Egyesült Államok is lehetséges, mint az *európai* tőkések megegyezése... de mire vonatkozólag? Csakis arra vonatkozólag, hogyan nyomják el egyesült erővel a szocializmust Európában és hogyan védjék meg egyesült erővel az összerabolt gyarmatokat Japánnal és Amerikával *szemben*, amelyek a gyarmatok mostani felosztásával roppantul elégedetlenek és amelyek az utóbbi félszázad alatt mérhetetlenül gyorsabban erősödtek, mint az elmaradt, monarchikus, elaggott és korhadó Európa. Európa az Amerikai Egyesült Államokhoz képest egészben véve gazdasági tespedést jelent. Az Európai Egyesült Államok a mai gazdasági alapon, vagyis a kapitalizmus fennállása mellett, a reakció megszervezését jelentené Amerika gyorsabb fejlődésének feltartóztatására. Azok

az idők, amikor a demokrácia és a szocializmus ügye csakis Európa ügye volt, visszahozhatatlanul elmúltak.

A Világ (nempedig Európa) Egyesült Államai a nemzetek egyesülésének és szabadságának az az államformája, amelyet a szocializmussal egybekapcsolunk, — amíg a kommunizmus teljes győzelmével véglegesen el nem tűnik minden állam és így a demokratikus állam is. A Világ Egyesült Államainak jelszava azonban mint önálló jelszó aligha lenne helyes; először is, mert egybeolvad a szocializmussal; másodszor pedig, mert helytelenül úgy értelmezhetnék, hogy a szocializmus győzelme *egy* országban lehetetlen és helytelenül értelmezhetnék egy ilyen országnak a többihez való viszonyát.

A gazdasági és politikai fejlődés egyenlőtlensége — a kapitalizmus feltétlen törvénye. Ebből következik, hogy a szocializmus győzelme lehetséges eleinte egynéhány vagy akár egy, egymagában vett, kapitalista országban is. Ennek az országnak győztes proletariátusa, miután kisajátította a kapitalistákat és miután megszervezte országában a szocialista termelést, *szembe*fordulna a világ többi, kapitalista részével, a maga oldalára vonná a többi ország elnyomott osztályait, felkelést szítana ott a kapitalisták ellen, sőt szükség esetén katonai erővel is fellépne a kizsákmányoló osztályok és államaik ellen. Annak a társadalomnak politikai formája, melyben győz a proletariátus, megdöntve a burzsoáziát, a demokratikus köztársaság lesz, amely mindjobban központosítja az adott nemzet vagy nemzetek proletariátusának erőit a szocializmusra még át nem tért államok ellen folyó harcban. Az osztályok megszüntetése lehetetlen az elnyomott osztály, a proletariátus diktatúrája nélkül. A nemzetek szabad egyesülése a szocializmusban lehetetlen a szocialista köztársaságoknak az elmaradt államok ellen folytatott, többé-kevésbbé hosszú, szívós harca nélkül.

E meggondolások alapján, miután a kérdést az

OSzDMP külföldi szekcióinak konferenciáján, valamint a konferencia után sokszor megvitattuk, Központi Lapunk szerkesztősége arra a következtetésre jutott, hogy az Európai Egyesült Államok jelszava helytelen.

Lenin Művei. 21. köt. Szikra 1951. 343—347. old.

A könyv szedését 1952. IX. 26-án kezdték meg. Megjelent X. 2-án, 22 000 példányban.
Ez a könyv az MNOSZ 5601—50 Á és MNOSZ 5602—50 Á szabványok szerint készült.

4841. Franklin-nyomda Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
Felelős: Vértes Ferenc.

SZIKRA